

OBSAH

Předmluva	5
Kdo je ornitolog	7
Vědecké rozdělení ptáků	9
Přehled soustavy a jmen ptáků	
Seznam ptáků zjištěných na území ČSSR (podle systému)	15
Jak na to?	22
Výzbroj ornitologa pro práci v přírodě. Dalekohled. Vedení ornitologického deníku	
Podle kterých znaků určujeme ptáky v přírodě	36
Velikost ptáka. Celkový vzhled a postava ptáka. Délka, barva a tvar zobáku. Krk. Nohy. Ocas. Kostřec. Tvar křídel	
Útvary peří na těle	52
Určování ptáků podle vybarvení	52
Hlavní barevné znaky ptačího těla. Typické kresby na spodině těla. Kresba na křídlech	
Životní prostředí	59
Výskyt našich hlavních ptačích druhů podle životního prostředí	
Roční období výskytu ptáků	65
S kterými ptačími druhy se můžeme setkat u nás v zimním období?	
Chování ptáků	66
Pohyb na zemi. Let. Pohyb na stromech. Pohyb a pobyt na vodě	
Hlasové projevy ptáků	80
Čeho si všímáme při hlasovém projevu ptáka. Dobří a špatní pěvci. Napodobovatelé či imitátoři. Jiné zvuky vydávané ptáky. Proč ptáci zpívají. Jak poznáme ptáka podle zpěvu. Skladba ptačí písně. Záznamy slovy, notami a značkami. Mechanické záznamy jako pomůcka k určování hlasů ptáků. Zpěv ptáků během ročního období. Denní počátek ptačího zpěvu. Kde pták zpívá. Naši nejlepší pěvci	
Ptačí hnízda	92
Vyhledávání ptačích hnízd. Jak určíme ptačí hnízdo	
Vejde	101
Velikost a hmotnost vejce. Zjištění stavu nasazení vejce. Počet vajec v hnízdě. Tvar vejce. Barva vejce. Délka sezení ptáka na vejcích. V kterém ročním období snášejí ptáci vejce. Může pták přerušit sezení na vejcích? Uložení vajec v hnízdě	
Tah ptáků	114
Proč ptáci táhnou. Cesty ptačího tahu. Kde ptáci zimují. Jak rychle ptáci táhnou. V jaké výši ptáci táhnou. Kdy ptáci táhnou.	

Ptačí formace. Kalendář přiletu a odletu hlavních druhů našich ptáků	
Denní cyklus ptáků	124
Probuzení. Zpěv a jeho intenzita. Sběr potravy, hygiena a odpočinek. Stavba hnízda, snášení vajec a líhnutí mladých. Krmení mladých a péče o čistotu hnízda. Nocování a spánek. Délka a hloubka spánku. V jaké poloze ptáci spí	
Fotografování ptáků	128
Technické vybavení. Jak fotografujeme ptáky	
Dokladové sbírky	133
Sbírky ptačích preparátů. Sbírká vajec. Postup při preparaci vajec. Ukládání vajec ve sbírce. Sbírká hnízd. Sbírká peří. Pracovní sbírka vývržků a jejich obsahu. Ptačí stopy	
Čeho si všímá ornitolog v životě ptáka	141
Jarní období. Podzimní období. Zimní období	
Značkování ptáků	147
Kdo smí kroužkovat. Jak ptáky kroužkujeme. Barevné kroužky. Křídelní značky. Barevné značkování hus a labutí. Barvení peří. Technika kroužkování. Evidence označených ptáků. Co s nalezeným okroužkovaným ptákem	
Chytání ptáků	154
Podražcová síť. Lapací skříňka. Sklopné sítky (sklopký). Síť. Rukávnický a vrše. Přivábení ptáků pomocí volavců	
Další výzkumné práce ornitologa	164
Proč měříme a vážíme ptáky. Křídelní formule. Akce Baltik. Kvalitativní a kvantitativní výzkum ptáků. Vertikální (etážové) rozšíření ptáků	
Mezinárodní sčítání vodních ptáků	175
Mezinárodní mapování hnízdicích ptáků	176
Fenologická pozorování	178
Jak jsou organizována fenologická pozorování u nás. Kde se přihlásit ke spolupráci na fenologických pozorováních. Přímé sledování tahu ptáků	
Zkoumání ptačí potravy	182
Hnízdní bionomie	187
Moderní metody zjišťování aktivity ptáků	189
Ochrana ptactva	191
Co s nalezeným ptákem. Čím krmíme nalezené ptáky. Jak krmíme ptáky. Jak udržíme ptáky v hnízdě. Co se zraněným ptákem. Jak postupujeme, nalezneme-li mrtvého ptáka. Pomoc člověka ptákům. Další pomoc našemu ptactvu. Zákonné předpisy o ochraně ptactva. Vyhláška č. 80 ministerstva školství a kultury za dne 13. června 1965, o ochraně volně žijících živočichů. Pernatá zvěř a její ochrana podle zákona o myslivosti	

Ornitologicky významná území v ČSSR	210
Ornitologické organizace v ČSSR a časopisy s ornitologickou tematikou	214
Doba výskytu a hnízdění hlavních druhů našeho ptactva	218
Slovníček nepoužívanějších odborných výrazů v ornitologii	256
Abecední česko-slovenský seznam ptáků	266
Abecední latinsko-český seznam ptáků	276
Abecední německo-český seznam ptáků	287
Literatura	296